

Beszélgetés Szegeden átutazó német tisztekkel.

— A németek és Magyarország. —

Már nem titok többé, hogy nemrégiben óriási német átvonulás történt Szegeden s így bizonyára szolgálatot teszek vele lapunk olvasóinak, ha tapasztalataimat, melyeket nem egy, de száznál is több német tiszttel való beszélgetéseim alapján szereztem, papírra vetem és átadom a nyilvánosságnak. Elvégre méltán érdekelhet minden magyar embert, mit tartanak rólunk a mi szövetségeseink, mint gondolkodik rólunk a világ leghatalmasabb nemzete.

Kezdem talán azzal, mit tudtak a németek rólunk azelőtt; mielőtt a maguk szemével látták hazánkat és népünket idehaza, a saját földjén, a saját otthonában. Mert a háborúból már legtöbbje ismerte a mi derék, vitéz fiainkat. Hiszen sokan közülök együtt harcoltak velük a Kárpátokban, mások Galiciában, Bukovinában, Lengyelországban és Oroszországban. Erre vonatkozóan mindannyian a legnagyobb dicséret és magasztalás hangján szóltak. Mindannyian, kivétel nélkül. S hogy ez nem volt a háború alatt a szövetségesnek szóló udvariasság, azt onnan tudom, mert velem, mint *némettel* beszéltek. Bocsánatot kérek, ha a velük való érintkezésben különösképen, sőt egyenesen szokatlannak hangszóltam német származásomat. De sulyt vetettem arra, hogy igazán őszinte és ne udvariás nyilatkozatokat hallhassak a magyarságról, amelyhez való tartozásomra azelőtt is mindig büszke voltam és amire most, ép a németek egyértelmű nyilatkozatai után, fokozottan büszke vagyok. A legnagyobb dicsérettel és őszinte, meleg szeretettel beszéltek a magyar kamerádokról, akikkel együtt harcoltak. Így fejezte ki magát az egyik:

— Ha honvéd, ha magyar közös ezredek harcoltak mellettünk, akkor minden úgy ment mindig, mint a karikacsapás. (Da hat immer alles geklappt!)

Magyarországról magáról bizony edeskeveset tudtak. Egyik-másiknak a fejében még derengett valami homályosan az iskolai földrajzból. — Általában pedig mind azt hitték, hogy Magyarország egy nagy pusztaság (Steppe) sok lóval, barommal és birkával, pásztor- és cigánynéppel. Nem tudtak betelni a csodálkozással, mennyire másképen van itt minden.

— Hiszen valóságos paradicsom, bájos kert és gazdag, megművelt föld ez a magyar Alföld, amelyet kietlen fűtengernek képzeltem, — kiáltott fel elragadtatva az egyik.

Különösen megcsodálták azt a sok szét-szórta házat mindenütt a vonat mentén, a merre jöttek. Alkalmat szolgáltatott ez nekem arra, hogy megmagyarázzam nekik a magyar tanyavilágot, annak az okát, miért van az Alföldön sok nagy község és város és aránylag kevés, egymástól távol eső falu. Ezzel összefüggésbe hoztam a török hódoltságot és megvilágítottam előttük azt a miszsiót, amelyet a magyarság másfél évszázadon keresztül teljesített az európai kultúra érdekében a törökkel való küzdelem által.

Akadnak, akik mégis hallottak egyet-mást a magyarországi nemzetiségek elnyomásáról. Mikor azonban meghallották, hogy a szászoknak Erdélyben, a románoknak és szerbeknek saját nép- és középiskoláik van-

nak, amelyekben a saját anyanyelvük a tanítási nyelv, alaposan megváltozott a véleményük és azt mondták, hogy ez talán sok is a liberálisizmusból.

— Nekem azt mondták, — így szólt az egyik, — hogy erőszakkal kényszerítik az idegeneket nevéik megmagyarosítására.

Erre megmondtam a magam nevét annak a hangsúlyozásával, hogy állami hivatalnok vagyok és még soha senkisémm mondtam vagy éppenséggel követelte nevem megmagyarosítását. Hatásosabb argumentumot nem is találhattam volna ennél.

— De a helynevek megmagyarosítása csak tény? — vetette ellen az iménti.

— Az tény. Volt azonban nagyon sok községünk és városunk, amelynek három-négy neve is volt: magyar, német, szerb vagy oláh, világosítottam fel, képzelheti, micsoda zűrzavarokra adott ez okot. Tehát maga a rend és gyakorlatiasság tette szükségessé az egységes elnevezést. Mi sem természetesebb tehát, ha Magyarországon magyar elnevezést kaptak ezek a helynevek.

— Nem is lehetett másképen! — nyugodott meg erre a felvilágosításomra.

Sokan olyasfélének képzeltek a legjobb esetben Magyarországot, mint Galiciát. S ezzel kapcsolatban feltűnt nekik az a nagy rend, amelyet nálunk találtak.

— Látszik, hogy ezt az országot legalább valaki kormányozza, — mondták. Persze nem rontottam el jó véleményüket azzal, hogy rámutattam arra a hallatlan drágaságra, melynek jórészt mégis csak szervezetlenségünk az oka. Találkoztam azonban olyanokkal is, akik megírták a piacot és érdeklődtek az élelmiszerek árai iránt.

— Csodálkozom, — jelentette ki az egyik, hogy nem láznak föl ezek miatt az árak miatt. Nálunk Németországban az ilyen árak egyenesen lehetetlenek! — S mi vagyunk a tejjel-mézzel folyó Kánaán!...

Lehetetlen egy újságcikk szűk keretében felsorolni mindent, ami a mi derék német szövetségeseinknek feltűnt. Azért csak még egy-két dolgot említek fel.

— Eleinte egy kissé furcsának tetszett nekünk, — mondták az egyik német tüzértiszt, — hogy önök egyetlen alkalmat sem mulasztanak el, hogy ki ne javítsanak bennünket, ha Magyarország helyett Ausztriát mondunk, vagy a király helyett császárról beszélünk. Nekünk sejtelmünk sem volt arról, hogy ezt ilyen élesen kell disztingválni. Kezdiük most már magukat érteni és mi be is látjuk, hogy erről a régi és megrögzött rossz szokásunkról le kell tennünk. Ha más-sal nem, hát evvel a háborúval rászolgáltak erre a magyarok és Magyarország.

Ami magát Szegedet illeti, nagyon tetszett nekik. Be kell azonban vallanom, hogy a nagy köruton túl nem vezettem azokat, akiket kálauzoltam. Dicsérték, hogy szép és modern város Szeged. Az egyik tiszt azonban, aki polgári foglalkozásában rajztanár, *szobrainkat tulságosan théátrálisoknak találta*. Itt, sajnos, nem volt mit helyreigazítanom, mert igaza van. Azon az egyen is csodálkoztak, hogy ilyen nagy színmagyar városban, amilyen Szeged, nem találtak kimondottan magyar jellegű szórakozó helyeket.

Vendéglőinkben és kávéházainkban egyáltalán nem jut kifejezésre a magyar jelleg. Mikor pedig egy hannoveri tiszt a kávéházban azt a kívánságát fejezte ki, hogy szeretnének valami magyar különlegességet fogyasztani, valósággal zavarba jöttem. Nagy kinomban aztán eszembe jutott: a *tokaji*. Ez aztán meg is mentette a magyar becsületet. Jókedvűen és dalolva mentek az állomásra, onnan le Szerbiába... Vajon élnek-e még, dalolnak-e még főhadnagy ur *Schultz* a fríz földről és hadnagy ur *Wilhelm* Hannoverből. Ők legalább megígérték, ha visszatérnek, ismét benéznek Szegedre és tokajival ünneplik meg a győzelmet. Vajon visszatérnek-e?...

—gl.

HIREK

0000

A török Vörös Félhold képeslevelezőlapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság, (Budapest, képviselőház.)

Vajda Ernő hősi halála.

Rózsaszínű tábori lap az olasz harcterről... Minden idők legádázabb harcában kelt e szomorú lap, mely jelenti, hogy a egy hős tartalékos hadnagyának kezéből kiesett a kard és az osztrák határ egyik védője nem áll őrt többé...

Várhelyi Vajda Ernő, a vitézségi érem tulajdonosa, tartalékos hadnagy október 29-én este, midőn rohamra vezette századának csupa szegedi fiait, ellenséges golyótól fején találva, hősi halált halt.

Igy szól a szomorú hír, melyet a tábori levelezőlap hozott Szegedre, bánatot okozva mindenkinek, aki ezt az aranyos lelkű fiút ismerte. Bánatot okozott mindenkinek, mert őt mindenki szette, valamiképpen ő is ragaszkodott mindenkire.

Egy agg ur élte az őszi alkonyán ment el a jó unoka és elvitte magával egy jövődő nagyrahivatott élet minden reménységét és a gyász szomorú leplevel borította a jövő viruló rügyfakadását.

Ránchezedik lelkünkre a bánat sulya és könnyes szemekkel tekintünk egy sírhang felé, mely ott domborul országaink gránicos határinál.

... És elhunytanak legjobbaink a hosszú harc alatt.

Dr. Faragó Sándor.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank
Klauzál-tér 2. szám.

a

III. hadi kölcsön
hivatalos aláírási helye.

❖

Jegyzésekre

lombard kölcsönöket

nyújt előnyös feltételek mellett.